

คำถาม คำตอบ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พญ.วรสรรณ ตันไพจิตร

คำถาม

ผู้ป่วยธาลัสซีเมียมีนัยน์ตาขาวเป็นสีเหลืองเพราะเหตุใดและ จะรักษาให้หายได้หรือไม่

คำตอบ

การที่ผู้ป่วยมีนัยน์ตาขาวเป็นสีเหลือง เป็นอาการอย่างหนึ่ง มากกว่าปกติ ไม่จำเป็นต้องรักษาแต่อย่างใด ของโรค เป็นผลจากการที่เม็ดเลือดแดงถูกทำลายที่ตับและม้าม

คำถาม

ทำไมจมูกแบน และโหนกแก้มสูง

คำตอบ

ผู้ป่วยโรคธาลัสซีเมียมีเม็ดเลือดแดงที่แตกง่าย มีผลทำให้ ทำให้มีลักษณะกระดูกใบหน้าเปลี่ยนไป นอกจากนี้กระดูกแขนขา โดทิตจาก ไชกระดูกจึงขยายตัวเพื่อสร้างเม็ดเลือดแดงมากขึ้น จะเปราะบางด้วย

คำถาม

อาการของผู้ป่วยธาลัสซีเมียมักจะมีอาการหนักหืด เขาแต่ใจ เป็นทุกคนหรือไม่ เมื่อมีอาการอย่างนี้ ควรปฏิบัติต่อผู้ป่วยอย่างไร

คำตอบ

อาการของผู้ป่วยธาลัสซีเมียมักจะมีอาการหนักหืด เขาแต่ใจ เป็นทุกคนหรือไม่ เมื่อมีอาการอย่างนี้ ควรปฏิบัติต่อผู้ป่วย อย่างไรเนื่องจากเป็นอาการที่พบได้ในผู้ป่วยโรคเรื้อรังหลายๆ ชนิด การให้ความเข้าใจให้อภัยและเห็นอกเห็นใจแก่ผู้ป่วย จะทำให้อาการของผู้ป่วยดีขึ้น แต่ถ้าได้ปฏิบัติแล้วอาการไม่ดีขึ้นควรปรึกษาแพทย์ผู้ดูแลหรือจิตแพทย์

คำถาม

หมอบอกว่าถูกเป็นโรคธาลัสซีเมียชนิดไม่รุนแรง แต่เวลาถูกป่วยแล้วซีด ตาและปากซีดมาก พอถูกหยาตาและปากแดงดังเดิม

คำตอบ

ขณะที่ผู้ป่วยธาลัสซีเมียมีอาการไม่สบายแล้วซีดลง เนื่องจาก เม็ดเลือดแดงถูกทำลายได้ง่าย ผู้ป่วยจะมีอาการซีด เหลือง บัสสาวะสีเข้ม ถ้าเป็นไม่มากร่างกายสามารถสร้าง เม็ดเลือดแดงได้ทัน ผู้ป่วยจะมีอาการดีขึ้นอย่างเต็ม แต่ถ้าซีดมาก ควรพาไปพบแพทย์เพื่อให้เลือด

คำถาม

ทำไมเด็กโรคเลือดธาลัสซีเมียจึงซีดร้อน

คำตอบ

ผู้ป่วยธาลัสซีเมียจะมีภาวะการเผาผลาญอาหาร (meta บอลิซึม) ในร่างกายมากกว่าคนปกติ ผลคือ มีการสร้างความ ร้อนในร่างกายมากขึ้น จึงทำให้ผู้ป่วยเหล่านี้ซีดร้อน

คำถาม

เวลากลางคืนมีเหงื่อออกมากตามหน้าผาก ต้องนอนเปิด พัดลมโกรกตลอดเวลา จะเป็นอันตรายหรือไม่ทั้งที่มีอากาศหนาว

คำตอบ

ผู้ป่วยธาลัสซีเมียจะมีภาวะที่ร่างกายสร้างความร้อนสูงมาก มากได้ ไม่เป็นอันตราย
กว่าคนปกติ หรือที่เรียกว่า hypermetabolism จะมีเหงื่อออก

คำถาม

การออกกำลังกายของผู้ป่วย ควรทำได้แค่ไหน

คำตอบ

ผู้ป่วยจะออกกำลังกายได้มากขึ้นแค่นั้นขึ้นอยู่กับภาวะขีด ในผู้ป่วย ผู้ป่วยที่มีอาการไม่รุนแรง ขีดไม่มากสามารถออกกำลังกายได้พอๆ กับเด็กปกติ แต่ผู้ป่วยที่ขีดค่อนข้างมากบางราย มักไม่สามารถออกกำลังกายเหมือนเด็กปกติ เพราะมักมีอาการเหนื่อยหอบ ใจสั่น เนื่องจากหัวใจต้องทำงานมากกว่าปกติ

คำถาม

การออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยโรคนี้ จะเล่นกีฬา ได้หรือไม่

คำตอบ

ผู้ป่วยสามารถออกกำลังกายได้ ถ้าไม่ทำให้เหนื่อยเกินไป และ ในรายที่ขีดค่อนข้างมาก เวิร์กอาจเล่นกีฬาว่ายน้ำได้
ที่จะไม่ทำให้ถูกกระแทกหรือล้ม เพราะจะทำให้กระดูกหักได้

คำถาม

ผู้ป่วยหญิงที่เป็นธาลัสซีเมีย จะมีโอกาสมีประจำเดือนหรือไม่ ถ้ามีอายุเท่าไร

คำตอบ

มีโอกาส แต่ประจำเดือนจะมาช้ากว่าปกติ อาจจะมีเมื่ออายุ 17 - 18 ปี

คำถาม

สำหรับผู้ป่วยที่มีรอบเดือนมาไม่ปกติ คือ 2 - 3 เดือนจึงจะ อันตรายแก่ร่างกายหรือไม่
มาครั้งหนึ่ง เกี่ยวข้องกับโรคธาลัสซีเมียหรือไม่ แล้วจะเป็น

คำตอบ

มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรคธาลัสซีเมีย เพราะผู้ป่วยบางรายจะ ควบคุมการตกไข่ และการมีประจำเดือนบกพร่อง แต่ภาวะนี้ไม่มี
มีการทำงานของต่อมไร้ท่อที่เกี่ยวข้องกับการสร้างฮอร์โมนที่ อันตรายต่อร่างกายแต่อย่างใด

คำถาม

ขณะนี้ผมอายุ 12 ปี สูง 130 ซม. ความสูงไม่ค่อยเพิ่ม ขอทราบ ให้เลือด
ว่าจะมีวิธีใดที่จะเพิ่มความสูงให้แก่เด็กธาลัสซีเมีย นอกจากการ

คำตอบ

เด็กที่เป็นธาลัสซีเมียจะมีการเจริญเติบโตไม่สมอายุ คือ จะเตี้ย กว่าเด็กธรรมดาในอายุเท่ากัน โดยเฉพาะในเด็กที่ขีดมากๆ ในช่วงอายุ 12 ปี ความสูงที่ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ สำหรับ
วิธีที่จะทำให้สูงเท่าเด็กปกติ ทำได้โดยการให้เลือดจนหายขีด ซึ่ง เด็กผู้หญิงประมาณ 132 - 142 ซม. ส่วนเด็กผู้ชายประมาณ
ต้องให้ยาขับธาตุเหล็กร่วมด้วย สำหรับผู้ถามอายุ 12 ปี สูง 128 - 132 ซม. ในผู้ป่วยธาลัสซีเมียที่ขีดไม่มาก ยังมีโอกาส
130 ซม. จากการสำรวจของกรมอนามัยในเด็กนักเรียนไทย พบว่า สูงได้อีก และอาจสูงได้ใกล้เคียงกับคนปกติ

คำถาม

ผู้ที่ เป็นโรคธาลัสซีเมียควรจะได้รับวัคซีนป้องกันโรคชนิด ไตบ้าง

คำตอบ

ควรจะได้รับวัคซีนตั้งแต่เด็กเหมือนคนธรรมดาทั่วไป และควร จะมีความต้านทานโรคตับอักเสบ เนื่องจากรับเชื้อจากเลือดได้ ธนาคารเลือดทุกแห่งต้องตรวจเชื้อไวรัสตับอักเสบบีในเลือดทุก ถูอยู่แล้ว แต่เพื่อความปลอดภัยผู้ที่ เป็นโรคธาลัสซีเมียควรได้รับ

วัคซีนกันโรคตับอักเสบบีจากไวรัสบีไว้ก่อนเลย รายที่จะตัดม้าม ควรได้รับนิวโมคอคคัลวัคซีนเสียก่อนด้วย และได้รับซ้ำอีกตาม ที่แพทย์แนะนำ

คำถาม

ผู้ป่วยที่ไปโรงเรียนกลับมาแล้วมีอาการเหนื่อยหอบซิคจะให้รับ ประทานยาหรืออาหารอะไรที่ให้หายเหนื่อย

คำตอบ

อาการเหนื่อยหอบ เกิดจากภาวะซีดของผู้ป่วย ซึ่งผู้ป่วยแต่ ละรายจะมีซีดรุนแรงไม่เท่ากันตามแต่ชนิดของโรค ถ้าผู้ป่วยมี อาการเหนื่อยหอบ แสดงว่าน่าจะมีภาวะซีดรุนแรงพอสมควร ซึ่ง อาจต้องการการให้เลือด ควรปรึกษาแพทย์ผู้ดูแลรักษา นอกจากนี้

การรับประทานวิตามินโพลิค และการรับประทานอาหารครบ ถ้วนทั้ง 5 หมู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องรับประทานยาอื่นๆ หรือ อาหารอะไรเป็นพิเศษ

คำถาม

ผมเป็นธาลัสซีเมียตัวซิคเหลือง แต่ไม่ถึงกับให้เลือด หมอให้ ยาเม็ดสีเหลืองๆ เล็กๆ ให้กินทุกวันตอนเช้า อยากทราบว่า เป็น ยาอะไร กินเพื่ออะไร กินติดต่อกันนานๆ จะมีอันตรายไหม เพราะ

ผมกินติดต่อกันมา 10 กว่าปีแล้วครับ ซึ่กินเองได้ไหม เช่น พวกยาบำรุง

คำตอบ

เป็นยาโพลิค (Folic acid) รับประทานเพื่อให้ร่างกายนำไป ใช้สร้างเม็ดเลือดแดง รับประทานขนาดวันละ 1 – 2 เม็ด ไม่เป็น อันตราย ยาทุกชนิดไม่ควรซื้อรับประทานเอง ควรให้แพทย์

เป็นผู้สั่ง ยาบำรุงบางชนิดอาจมีธาตุเหล็กอยู่ด้วย หากมีข้อ สงสัยอะไรควรรวมแพทย์ผู้รักษาด้วย

คำถาม

อาหารประเภทไตบ้าง ที่ผู้ป่วยโรคธาลัสซีเมียควรรับประทาน และอาหารประเภทใดที่ควรงดบ้าง

คำตอบ

อาหารที่ผู้ป่วยควรรับประทานควรเป็นอาหารที่ใช้ในการเจริญ เติบโตเช่นเดียวกับอาหารของคนปกติ ซึ่งประกอบด้วยโปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน โดยเฉพาะผักสดและผลไม้ที่สะอาด ซึ่งว่าง

กายจะนำไปใช้ในการสร้างเม็ดเลือดแดง อาหารที่ไม่ควร รับประทาน ได้แก่ อาหารที่มีธาตุเหล็กปริมาณสูง เช่น ตับ เลือดหมู เลือดไก่ เป็นต้น เนื่องจากผู้ป่วยมีภาวะเหล็กเกินอยู่แล้ว

คำถาม

การกินยาเพนวีและโพลิคทุกวันติดต่อกันระยะเวลาเป็นปีๆ จะ เกิดผลแก่ร่างกายอย่างไรบ้าง (ผลดีและผลเสีย)

คำตอบ

ในผู้ป่วยที่ตัดม้ามแล้ว แพทย์จะให้รับประทานยาเพนนิซิลินวี ผลดีคือ ป้องกันการติดเชื้อ ผลเสียไม่มี ยาโพลิค ร่างกายจะนำ

ไปสร้างเม็ดเลือด ไม่มีผลเสียเช่นเดียวกัน

(อ่านต่อฉบับหน้า)